

– Straffes for falskt pass

Sigbjørn Kiserud

sigbjorn.kiserud@vl.no 22 310 310

I Norge straffes innvandrere som skulle gått fri.

– Veldig uheldig, sier NOAS-rådgiver.

– Praksisen fra norske myndigheter fører til at det begås justismord, sier André Møkkelgjerd.

Han er juridisk rådgiver hos Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS), og har sammen med statsviter Marek Linha utarbeidet en rapport som i dag presenterer følgende funn: Asylsøkere starter i en del tilfeller sitt opphold i Norge med fengselsstraff eller bot, selv om de skulle ha gått fri.

Årsaken er at norsk straffelov gjør det ulovlig å reise til Norge med falske dokumenter.

– Men det finnes en unntaksbestemmelse som få vet om. Flyktningkonvensjonen slår fast at man skal ha rett til å reise uten ID-papirer eller med falske dokumenter når man er i en fluktsituasjon, forklarer han.

Møkkelgjerd og NOAS får støtte fra Cecilia Bailliet, professor ved juridisk fakultet på Universitetet i Oslo (UiO).

– NOAS er korrekt i sin vurdering, slår hun fast.

Ukjent omfang. Artikkel 31 i konvensjonen slår nemlig fast at norske myndigheter ikke kan «straffe flyktninger, som er kommet direkte fra et område hvor deres liv eller frihet var truet». En flyktning bosatt i Syria vil eksempelvis ha vanskeligheter med å kunne få innvilget asyl til Norge, mens man er bosatt i Syria. Derfor åpner konvensjonen for at flyktninger kan reise uten papirer eller med falske dokumenter, for å komme seg bort fra området hvor «deres liv eller frihet» er truet. Når flyktninger kommer til

ASYLSØKERE SOM STRAFFES

NOAS' interneringsrapport som omhandler Norges internasjonale forpliktelser ved internering av asylsøkere legges frem i dag.

Rapportforfatterne har gått gjennom norsk og internasjonalt regelverk som er relatert til flyktningkonvensjonens artikkel 31.

Forfatterne mener å finne at norsk tolkning og praksis av konvensjonen ikke er slik det var tenkt.

Riksadvokatens retningslinjer og påtalepraksis i Norge er blant annet «ikke i overensstemmelse med bindende, folkerettslige regler for traktat-tolkning».

Kilde: Rapporten 'Detention of Asylum Seekers – Analysis of Norway's international obligations, domestic law and practice'

Norge med falskt pass, blir de imidlertid ofte arrestert eller bøtelagt, mener NOAS.

– Vi vet ikke det nøyaktige omfanget av dette. Men vi vet at slik praksisen er i dag, er det nær sagt ingen som oppfyller kravene til straffefrihet, sier Møkkelgjerd.

Vårt Land har forsøkt å komme i kontakt med to flyktninger

«Flyktningkonvensjonen slår fast at man skal ha rett til å reise uten ID-papirer eller med falske dokumenter når man er i en fluktsituasjon»

Marek Linha, statsviter

bosatt i Norge, som selv skal ha opplevd å bli straffet for ikke å ha pass ved ankomst. De har ikke ønsket å snakke om saken i media.

Fikk bot. I den 84 sider lange rapporten nevnes et eksempel med en eritreisk asylsøker som fikk 5.000 kroner i bot idet han

ankom Kongsvinger. Han hadde reist fra Eritrea, via Sudan og Sverige.

Kari-Anne Dobloug, kommunikasjonsrådgiver i Hedmark politidistrikt, avviser at dette er praksis i distriktet.

– Vi anmelder ikke personer som søker asyl uten ID-dokumenter, sier hun til Vårt Land.

– Men avviser du at det har skjedd?

– Det tilfellet som NOAS viser til har tydeligvis hendt. Men det er ikke praksis i distriktet, sier Dobloug.

Jussprofessor Cecilia Bailliet ved UiO understreker at hun ikke kjenner omfanget av praksisen, men at norsk lov på området i stor grad er formet av EU-reguleringer.

– Den norske utlendingsretten er en nesten bokstavelig oversettelse av EUs standarder. Praksisen med å straffe bruk av falske dokumenter har sin opprinnelse i Brussel. Derfor er dette en problematikk som også må sees på regionalt nivå.

– Hva mener du selv om ordningen slik den er i dag?

Mange asylsøkere som kommer til Norge med falskt pass blir straffet for dokumentforfalskning, mener asylsøkerorganisasjonen NOAS. Slik skal det ikke være ifølge flyktningkonvensjonen, som slår fast at man skal kunne flykte med ulovlige dokumenter.

Foto: Knut Fjeldstad/NTB scanpix

– Jeg mener vi må begrense frihetsberøvelsen av asylsøkere, men jeg er også veldig klar over at det ikke er politisk vilje, verken i regjeringen eller i samfunnet, til å gjøre det.

Lavt kunnskapsnivå. Møkkelgjerd i NOAS mener problemet ligger i for lavt kunnskapsnivå.

– De aller fleste sakene går som rene tilståelsessaker, og de

det gjelder får ikke engang vite at de kanskje kunne gått fri. De får bare vite at de kan få kortere straff om de tilstår med én gang. Det er fordi mange advokater eller jurister ikke kjenner til at disse personene ikke skal straffes.

Ikke godt nok. – Hvor ligger ansvaret?

– I praksis er riksadvokaten

ansvarlig. Men justisdepartementet må på sin side ta ansvar for at systemet ikke er godt nok. Unntaket burde vært understreket direkte i loven, da hadde vi sluppet den store kunnskapsmangelen vi ser i dag, sier Møkkelgjerd.

Justisdepartementet opplyste i går til Vårt Land at de ikke ville kommentere rapporten før de hadde mottatt og lest den.

BARN
FRA N

68 FORT
punkt i ba
illustratø
denne val
Alle de me
kr 249,-

Spenner
Ylva Egg
EN VE

EN INNH
den prisbel
horn. Forfa
fortellinger
stemme, og
historiene s

kr 249,-

Bøkene k
i din loka
eller på

WWW

Tlf: 22 50